

Täysistunto

Torstai 23.11.2023 klo 15.59—20.04

2.3. Suullinen kysymys valtion velkaantumisesta (Markus Lohi kesk)

Suullinen kysymys SKT 64/2023 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Seuraava kysymys. — Edustaja Lohi.

Keskustelu

16.36 **Markus Lohi kesk:** Arvoisa puhemies! Isänmaan tilaa ei pidä koskaan perusteettomasti synkistellä. Heikkoina aikoina tarvitaan erityisesti toivoa, mutta tosiasiat pitää tunnustaa. Tältä maalta on loppumassa rahat ja yhä useammalla työt. Jos suuntaa ei muuteta, edessä on Suomen vararikko.

Koska velkaantumisongelma on yhteinen, julkaisimme tänään keskustassa vaihtoehdon hallituksen budjetille ja linjalle, ja siinä on neljä keskeistä eroa hallituksen politiikalle: 1) emme laske veroja velaksi, emme kuitenkaan kiristä kenenkään työn ja yrittäjän verotusta, 2) emme leikkaa sote-palveluista, 3) emme leikkaa yhdeltäkään lapsiperheeltä, ja 4) kaiken kukkuraksi keskustan vaihtoehdossa velkaannutaan vähemmän kuin hallituksen vaihtoehdossa.

Arvoisa pääministeri, te lupasitte ennen vaaleja, että velkaantuminen pysäytetään. Se oli aika rohkea lupaus. Nyt te arvostelitte edellisen hallituksen velkaantumista, että se oli vaarallista, ja te olette tuoneet eduskuntaan hallituksen suunnitelman, jossa velkaannutaan enemmän kuin edellinen hallitus. [Puhemies koputtaa]

Kysyn teiltä, arvoisa pääministeri: voitteko kuvailla tämän hallituksen velkaantumista erittäin vaaralliseksi? [Juho Eerolan välihuuto]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Pääministeri Orpo.

16.38 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toivoisin aina myöskin sitä, että puhutaan niin kuin asiat ovat. Olemme sanoneet aivan selkeästi vaalien alla ja vaalien jälkeen, että velkaantuminen pitää saada taitettua. [Keskeltä: Se ei toteudu!] Me olemme perustaneet aivan rehellisesti, hallitus ja hallituksessa olevat puolueet — puhun kaikkien puolesta — politiikkamme siihen, että teemme kuuden miljardin sopeutuksen. Minä en ole ehtinyt teidän vaihtoehtoonne lukemaan, mutta olen ymmärtänyt kommenttien perusteella, että tämä teidän sopeutuksenne jää aika reilustikin sen alle.

Eli valtiovarainministeriön virkamiesten ennen vaaleja antama arvio oli se, että jotta Suomi saadaan tasapainon tielle, se vaatii ensi kaudella, tällä kuluvalle kaudella, kuuden miljardin sopeutuksen ja vielä seuraavalla kaudella kolmen. Toivottavasti olette pitäneet

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2023 vp

tästä kiinni. Tulen ja tulemme varmasti perehtymään teidän vaihtoehtoonne, ja uskon, että sieltä varmasti löytyy hyviä elementtejä.

Arvostan kovasti sitä työtä, mitä oppositiossa tehdään, ja katsotaan, onko asioita, joita yhdessä voimme edistää. Se olisi kaiken tämän keskellä hyvin ilahduttavaa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ja nyt pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan ja painamaan V-painiketta. — Edustaja Lohi.

16.39 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysyin teiltä, arvoisa pääministeri, että kun velkaannutte selvästi enemmän kuin edellinen hallitus, niin voitteko tunnustaa, että velkaantumisen taso on erittäin vaarallinen ettekä kykene sitä taittamaan. Tämä maa ei nouse pelkästään säästöillä ja veroilla, tarvitsemme talouskasvua, ja nyt tarvitaan nopeita toimia hallitukselta talouskasvun luomiseksi. Keskustan vaihtoehtobudjetti sisältää Turun tunnin junalle vaihtoehtoisen kasvupaketin, joka luo nopeata kasvua kaikkialle maahan — joka puolelle Suomeen, korjausrakentamiseen, Itä-Suomi-paketti, Pohjois-Suomen paketti. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä]

Arvoisa pääministeri, kun tilannekuva on muuttunut ja talouden taivaalla on poikkeuksellisen synkkiä pilviä, tarvitaan nopeita kasvutoimia. Oletteko pitämässä edelleen kiinni tuosta kannattamattomasta Turun tunnin junasta?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Pääministeri Orpo.

16.40 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa pääministeri! [Naurua] Ymmärrän, että tämä on populistisesti oikein mukava... — Anteeksi. Rouva puhemies! — [Hälinää ja naurua] Ymmärrän, että tämä on mielekäs populääri tapa ilmaista asioita, mutta jos nyt mietitään, mitä tällä Turun tunnin junalla tällä hallituskaudella tarkoitetaan, niin se tarkoittaa parempaa raideyhteyttä Espoosta Lohjalle, sen käynnistämistä, ja toisaalta Turun suunnasta Kupittaaalle, ja tämä on se kuuluisa tunnin juna tällä kaudella. Ne tehdään myymällä valtion omaisuutta toisaalla, ei velaksi.

Ja mitä tulee tähän velkaantumisen tasoon, niin jos tätä muutosta ei tehtäisi koko hallitusohjelman voimin, joka on neljän vuoden ohjelma, niin velkaantuminen räjähtäisi käsiin vaarallisella tavalla.

Valtiovarainministeriön virkamiesten arvio on se, että tämä hallituksen ohjelma on tssä tilanteessa oikea ja riittävä. Se riittää siihen, että velkaantuminen saadaan taittumaan. Viime hallituksen jäljiltä Suomi oli vaarallisesti velkaantunut. Velkaantumisen kasvu oli niin huimaa, [Krista Kiurun välihuuto] että se vaatii tämän muutoksen. Mutta olette oikeassa, siihen tarvitaan talouden kasvua. Siksi me teemme uudistuksia työmarkkinoille, verotukseen, sosiaaliturvaan. Laitetaan investointien edellytyksiä kuntoon, yrittämisen edellytyksiä kuntoon — sieltä se talouskasvu tulee.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Saarikko.

16.42 Annika Saarikko kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keskustan ja hallituksen välinen merkittävä näkemysero liittyy siihen, että me todellakin olemme rakentaneet vaihtoehtoon, joka velkaannuttaa Suomea vähemmän. Ja yksi keskeinen syy siihen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2023 vp

on se, että me emme keventäisi tässä olosuhteessa veroja hyväosaisilta, velaksi tulevaisuuteen. Se ei ole mielestämme oikein.

Toinen iso näkemysero liittyy kasvun merkitykseen. Tämä Suomi, joka on taloudellisesti erittäin syvässä ahdingossa, ei nouse vain sillä, että leikataan. Tarvitaan koko Suomen kasvutoimia.

Kohdistan kysymykseni valtiovarainministerille. Riikka Purra, te totesitte, että tarvitaan nopeasti lisäleikkauksia, kenties jo ensi vuoden päätöksenteossa. Tähän mennessä hallituksen leikkaukset ovat pohjautuneet pitkälti sellaisiin arvovalintoihin, joissa suurin kohde-ryhmä vaikeissa päätöksissä on ollut lapset ja nuoret. Siinä on kolmas keskeinen näkemys-ero. Me emme leikkaa lapsiperheiltä maassa, jossa on historiallisen alhainen syntyvyys. Arvoisa valtiovarainministeri, millaiselle arvopohjalle rakennatte suunnitelmanne lisäleikkauksista? Tiedän, että olette antanut toimeksiannon virkamiehille, mutta teillä täytyy olla päättäjänä arvopohja. Keneltä leikataan seuraavaksi?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Purra.

16.43 Valtiovarainministeri Riikka Purra (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Keskusta nostaa jälleen esiin — ymmärsin teidän kysymyksestänne — tämän niin sanotun solidaarisuusveron alarajan nostamisen [Annika Saarikko: Ei kun kysyin, mistä seuraavaksi leikataan!] — puhuitte näistä kaikkein hyvätuloisimmista — joka aivan rehellisesti kohdistuu niille erityisen hyvätuloisille.

Kuten olen täällä viime päivinäkin useaan kertaan vastannut, tämän kustannusarvio on hieman yli 60 miljoonaa [Keskustan ryhmästä: Keneltä leikataan seuraavaksi?] olettaen, että se ei itse rahoita itseään lainkaan, kuten se esimerkiksi Ruotsissa sosiaalidemokratian johdolla tehtynä huomattavasti suurempana muutoksena teki. Tämä 60 plus miljoonaa on siitä ensi vuoden alijäämästä, velanotosta, noin 0,5 prosenttia. Te ette tällä, tätä peruuttamalla, vielä pääse kovin pitkälle. [Jussi Saramo: Kysymys, vastaa kysymykseen!]

Hallituksen arvopohja julkisen talouden korjaamisessa on se, että me haluamme, että meillä on tulevaisuudessakin hyvinvointijärjestelmä, että meillä on koko maassa mahdollisuus asua, että meillä on riittäviä palveluita ja että tämä maa kantaa sen, mitä se tarjoaa. Se tarkoittaa juuri sitä, että meidän tulot ja menot ovat tasapainossa. [Vasemmalta: Keneltä leikataan? — Puhemies koputtaa] Oleellinen arvopohja liittyy vielä siihen, että tämä maa on erityisesti suomalaisten maa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lintilä.

16.44 Mika Lintilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Me olemme tässä nyt käyneet keskustelua parina päivänä talouden tilanteesta, ja sieltä aitiosta kuulee erittäin usein sanan ”sopeuttaminen”. Hallitus sopeuttaa aika monella eri sektorilla ja laajasti. Mielellään kuulisin sieltä paljon enemmän, mitkä ovat ne keinot, millä hallitus tekee kasvua, [Sinuhe Wallinheimon välihuuto] koska kasvua tämä maa tarvitsee: kasvua, kasvua, kasvua. Teillä se on sopeuttaminen, sopeuttaminen, sopeuttaminen.

Tässä äsken kuultiin jo niitä toimia, joita tapahtuu. Te kevennätte verotusta velaksi. [Jani Mäkelä: Ei pidä paikkaansa!] Te panostatte Turun junaan tällaisessa taloudellisessa tilanteessa. Valtiovarainministeriön ennusteet ovat jo vanhentuneet. Me tiedämme kaikkien sen, että ne ennusteet eivät tule toteutumaan. Milloin tulee seuraava valtiovarainministeri-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2023 vp

ön ennuste tästä muuttuneesta tilanteesta? Kaikki indikaattorit näyttävät tällä hetkellä alas-päin: konkurssit lisääntyvät, työttömyys lisääntyy. Te nimittäin tarvitsette niitä ennusteita [Puhemies koputtaa] päätöstenne tekoon, koska ne ovat tällä hetkellä [Puhemies koputtaa] hyvin höttöisellä pohjalla.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Rydman.

16.46 Elinkeinoministeri Wille Rydman (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Lintilän kysymys oli erinomaisen hyvä. Olisi todella paljon mukavampaa puhua niistä kasvun mahdollisuuksista kuin pelkästään leikkauksista, mutta me täällä ministeriaitiossa luonnollisesti vastaamme niihin kysymyksiin, joita salin puolelta esitetään, [Hälinää — Naurua] joten toivon enemmän Lintilän kaltaisia kysymyksiä, niin saadaan sitten vastauksiakin.

Mutta on täsmälleen näin, että tällä hallituksella on kahtalainen tehtävä. Yhtäältä meidän pitää kyetä sopeuttamaan julkista taloutta, koska esimerkiksi edellinen hallitus otti velkaa kuvitellen, että korot pysyisivät aina alhaalla. Nyt korot ovat nousseet, ja sen takia meidän on paljon hankalampaa hallita sitä velkataakkaa, mitä on. Samaan aikaan meidän on panostettava kasvuun. Teemme sen erittäin haastavassa ympäristössä, koska globaalisti tällä hetkellä suuret pelaajat sekä EU:ssa että EU:n ulkopuolella kilpailevat investoinneista investointituilla, ja meillä on paljon vähäisemmät mahdollisuudet siihen kilpaan vastata juuri sen takia, että edellisillä hallituskausilla velkataakka on näin paisunut. Mutta me teemme parhaamme senkin suhteen: teollisuuspoliittisen strategian laatimisella, myöskin valtion erityisrahoitusyhtiöiden fuusioinnilla, [Puhemies koputtaa] resurssien tehokkaam-malla käytöllä. Uskomme, että se myöskin alkaa pikkuhiljaa kantaa hedelmää, [Puhemies koputtaa] sen ohella, että laitetaan työnteon ja yrittämisen kannusteita kuntoon.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kalli.

16.47 Eeva Kalli kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi todella on vaarallisen velkaantunut, ja siksi velkasuhteen kasvu on saatava taittumaan. Me olemme sen omassa vaihtoehtobudjetissamme tehneet ja sen tänään esittelleet: 400 miljoonaa vähemmän velkaa jo ensi vuonna. Mutta se ei ole ainut ero, joka erottaa keskustan vaihtoehdon hallituksen linjasta. Me ymmärrämme, että säästöjäkin tarvitaan, mutta me kohdentaisimme ne osin eri tavalla. Me emme leikkaisi hyvinvointialueilta eli terveyskeskuksista, neuvoloista, hoivakodeista. Me emme myöskään leikkaisi kaikkein pienituloisimmilta perheiltä. [Juho Eerolan välihuuto] Toivon todella, että hallitus aidosti pohtisi tätä arvovalintaa vielä uudelleen.

Mutta kyllä, kyse on myös siitä, mihin me sitten kohdistaisimme ne yhteiset varat, yhteiset veronmaksajien eurot, yhteisen valtion omaisuuden. Ja siksi ei kannata yhtään vähätellä tätä Turun tunnin junaan liittyvää puolen miljardin euron pääomitusta. Me kohdistaisimme ne eurot tasapuolisemmin, oikeudenmukaisemmin koko maan kasvuun, koko maan kehittämiseen ja elinvoiman luomiseen. [Puhemies koputtaa] Tai jos ei sitten muuta, niin eikö olisi järkevämpää vaikka [Puhemies: Aika!] vähentää sitä velkaa sillä puolella miljardilla eurolla? [Antti Kurvinen: Hyvä ehdotus!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Ranne.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2023 vp

16.48 **Liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän hallituksen neljän miljardin investointipaketti kohdistuu koko Suomeen: kolme miljardia liikenneinfraan, yli 400 miljoonaa sinne Itä-Suomeen — huomioikaa, yli 400 miljoonaa. Tämän lisäksi me käynnistämme pohjoisen ohjelman, itäisen vision toteuttamisen. Me huolehdimme näistä verkkokuuluvuuksista, [Perussuomalaisten ryhmästä: Miksi keskusta vastustaa?] me luomme edellytyksiä sille, että täällä on turvallista, toimivaa, huoltovarmaa, että elinkeinoelämä pystyy toimimaan ja luomaan sitä kasvua.

Erikseen nostan vielä esiin näiden verkkojen kuuluvuuden, joka on osa sitä elinvoimaa, osa sitä turvallisuutta ja tulevaisuutta. Meillä on tällä viikolla Traficomin toimesta tehty kolmena päivänä verkkokuuluvuusmittauksia, ja ensi viikolla voitte jo odottaa toimenpiteitä, jotka tukevat sitä kasvua, joka tukee sitä hyvää tulevaisuutta Suomelle.

Kysymyksen käsittely päättyi.